

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 78.95 ทางด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.6 มากที่สุด ทางด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.2 มากที่สุด ทางด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ 15 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.8

2. ผลการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

ผลการวิจัย พบว่าระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) มีรายละเอียดตามรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้ หลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) หลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) หลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) หลักความมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.02$) หลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

3. สภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1

ด้านหลักนิติธรรม

ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านผู้บริหารนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหาร โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$) และลำดับสุดท้าย คือด้านผู้บริหารใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจ ให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.91$)

ด้านหลักคุณธรรม

ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านผู้บริหารมีความประพฤติดีงาม ตามหลักศีลธรรม จรรยาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) และลำดับสุดท้าย คือด้านผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและเพื่อนร่วมงานด้วยความอดทนจริงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

ด้านหลักความโปร่งใส

ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านผู้บริหารควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} =$

4.22) และลำดับสุดท้าย คือด้านผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้ตรวจสอบการบริหารงานตามความเหมาะสมได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

ด้านหลักความมีส่วนร่วม

ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านผู้บริหารมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.16$) และลำดับสุดท้าย คือด้านครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

ด้านหลักความรับผิดชอบ

ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านผู้บริหารจัดประชุมบุคลากรเป็นประจำเพื่อชี้แจงเรื่องราวต่างๆ และทำความเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$) และลำดับสุดท้าย คือด้านผู้บริหารจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไว้อย่างเป็นระบบสามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็วอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.97$)

ด้านหลักความคุ้มค่า

ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ข้อ 3. ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$) และลำดับสุดท้าย คือด้านผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยจำแนกตามอายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์การทำงานพบว่า มีความแตกต่างกัน ดังนี้

3.5.1 จำแนกตามเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.5.2 จำแนกตามอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.5.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีแตกต่างกับปริญญาโท แสดงความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.047 สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.5.4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์แตกต่างกันแสดงความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

ข้อเสนอแนะ

1. เน้นให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเอง
2. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับผิดชอบงานร่วมกัน และสามารถตรวจสอบได้
3. ควรให้ขวัญและกำลังใจกับผู้น้อย

ปัญหาที่พบ

1. ครูไม่เคยรับทราบเรื่องการทำประชาพิจารณ์กฎระเบียบที่นำมาใช้ในโรงเรียน
2. การบริหารขาดการมีส่วนร่วม ผู้บริหารมักตัดสินใจและยึดเหตุผลตนเองเป็นหลัก
3. การบริหารส่วนใหญ่ไม่มีประสิทธิภาพเพราะผู้บริหารเลือกปฏิบัติ

การอภิปรายผล

จากผลวิจัยการระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมมีการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลใน 6 หลัก อยู่ในระดับมากทั้งนี้เป็น

เพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารมีการแข่งขันกันในระดับการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งนำแนวคิดวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2552 ด้านกลยุทธ์คือ สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วนในการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548) ได้วิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โดย รวมมีการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของสังคมใหม่ในความพยายามสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Government) โดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจภาครัฐมากขึ้น ภาครัฐมีการบริหาร การปกครองที่โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ส่วนรัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการสร้างระบบบริหารงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โดยคณะรัฐมนตรีได้ออกมติให้ความเห็นชอบกับแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.2540 – 2544 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้ทุกกระทรวง ทบวง กรมและส่วนราชการถือปฏิบัติ โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี นำการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย สถานศึกษาจึงได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้ชัดเจนขึ้น

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานพบว่าไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านระดับการศึกษามีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยผู้บริหาร โดยผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท จะมีระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับสมปอง ชันน้อย (2549) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่าระดับปริญญาโทมีระดับธรรมาภิบาลอยู่มาก ส่วนระดับปริญญาตรีมีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและจบการศึกษาสาขาการบริหาร การศึกษา ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มพูนมากขึ้น เสริมสร้างทักษะในการบริหารงานและสอดคล้องกับ จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 ว่าครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ และส่วนหนึ่งก็คือการ พบปะกันในระหว่างการประชุมประจำเดือนอยู่เสมอ ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการ บริหารงานซึ่งกันและกัน จึงอาจทำให้มีระดับธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารควรใช้ศิลปะให้มากขึ้น หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรฝึกอบรมผู้บริหารให้มีศิลปะในการ โน้มน้าวจิตใจ
- 1.2 ผู้บริหารควรอดทนด้วยความจริงใจ
- 1.3 ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการบริหาร โดยมีบุคลากรในชุมชนเข้าร่วมในการบริหาร
- 1.4 ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการ โดยมีคณะครู ผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมประเมินในการบริหารโรงเรียน
- 1.5 ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการดูแลระบบสารสนเทศ ประชาสัมพันธ์
- 1.6 ผู้บริหารเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ท้องถิ่น สื่อการเรียนการสอน
- 1.7 ผู้บริหารควรให้การอบรมบุคลากรในเรื่องการบริหาร โรงเรียนแบบมีทักษะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
- 1.8 ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรทุกคนให้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง
- 1.9 โรงเรียนควรใช้ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยตั้งเป็นคณะกรรมการ เฉพาะงาน โดยมีผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนร่วมกัน
- 1.10 ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ขวัญกำลังใจกับผู้น้อย

1.11 ก่อนผู้บริหารจะนำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับมาใช้ในโรงเรียน ควรมีการจัดตั้ง คณะกรรมการจัดทำประชาพิจารณ์

1.12 โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพอย่างเป็นธรรมเป็นประจำทุกปี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เขตการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลใน โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.2 เขตการศึกษารูปแบบการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2.3 เขตการศึกษาทำการวิจัยการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลให้ครอบคลุม ทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครทั้ง 3 เขต

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี